

DECIZIE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător – Valeriu Doagă,

Judecători – Ion Druță, Tamara Chișca-Doneva,

Nina Vascan, Svetlana Filincova

examinând recursurile declarate de Guvernul Republicii Moldova, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de FPC „Cristemir” SRL către Agenția Relații Funciare și Cadastru, ÎS „Cadastru”, Guvernul Republicii Moldova, intervenienți accesorii Școala profesională nr. 11, Ministerul Educației al Republicii Moldova privind modificarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și anularea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017, prin care au fost respinse cererile de apel declarate de Ministerul Educației al Republicii Moldova, Guvernul Republicii Moldova, Agenția Relații Funciare și Cadastru, ÎS „Cadastru” fiind menținută hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 25 ianuarie 2017,

c o n s t a t ă :

La 20 august 2012, FPC „Cristemir” SRL s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată către Agenția Relații Funciare și Cadastru, ÎS „Cadastru”, Guvernul Republicii Moldova, intervenienți accesorii Școala profesională nr. 11, Ministerul Educației al Republicii Moldova, fiind concretizată pe parcursul examinării cauzei, prin care a solicitat:

- obligarea Agenției Relații Funciare și Cadastru să modifice/rectifice Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren la nr. 120 la 29 august 2005, prin substituirea cifrelor 0,3497 ha cu 0,2297 ha, conform subcapitolului I al Registrului bunurilor imobile pentru terenul cu nr. cadastral 0100419299;

- obligarea Agenției Relații Funciare și Cadastru să modifice planul sectorului din Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de teren nr.120 la 29 august 2005, prin aducerea în concordanță cu subcapitolul I al Registrului bunurilor imobile pentru terenul cu nr.

cadastral 0100419299;

- anularea deciziei registratorului I. Graur al Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”, din 18 august 2014 privind stingerea Registrului bunului imobil cu nr.cadastral 0100.419.063;

- obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, filiala ÎS „Cadastru” de a înregistra bunul imobil - teren cu suprafața de 0,12 ha, cu numărul cadastral 0100419063 după FPC „Cristemir” SRL, cu drept de folosință;

- anularea Hotărârii Guvernului nr.625 din 12 iulie 2010 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr.351 din 23 martie 2005, în partea ce ține de poziția nr.139 a Anexei nr.22¹²;

- anularea Hotărârii Guvernului nr. 17 din 06 ianuarie 2012 cu privire la modificarea Anexei nr. 22¹² la Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005 în partea ce ține de poziția nr.139 a Anexei nr. 22¹².

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 01 aprilie 1999, prin Decizia nr.7/9-1 „Cu privire la repartizarea unui lot de pământ, Firmei de Producție și Comerț „Cristemir” SRL”, Primăria mun. Chișinău a atribuit un lot de pământ cu suprafața de 0,12 pentru proiectarea și construcția unei case de locuit cu sediu pentru firmă, din contul pământurilor neafectate de construcții urbane, cu demolarea construcțiilor aflate într-o stare deplorabilă, conform planului Direcției Generale Arhitectură și Urbanism a Primăriei mun. Chișinău.

Perfectând documentele de proiectare a unui bloc locativ cu sediu, reclamanta a aflat că Școala de meserii pentru surzi și hipoacuzici din str. Fantanului 8, mun. Chișinău deține Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru lotul cu suprafața de 0,3497 ha. La perfectarea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.120 din 29 august 2005, Agenția Relații Funciare și Cadastru, din greșeală a inclus terenul cu suprafața de 0,12 ha, atribuit prin Decizia nr.7/9-1 din 01 aprilie 1999, FPC „Cristemir” SRL, în terenul cu suprafața de 0,3497 ha, atribuit în folosință instituției de învățământ menționate. Astfel, conform titlului nominalizat, s-a produs o suprapunere a terenurilor respective.

Potrivit reclamantei, Dispoziția Guvernului Republicii Moldova nr. 584-d din 29 decembrie 1995, care se invocă drept temei pentru emiterea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, nu prevedea atribuirea terenului cu suprafața de 0,3497 ha în folosința Școlii de meserii pentru surzi și hipoacuzici. De asemenea, în actul de predare-primire din 19 aprilie 1995, nu se regăsește mențiunea privind transmiterea terenului.

Mai mult, prin hotărârile Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2003 și 20 februarie 2007, s-a constatat că terenul cu suprafața de 0,12 ha a fost atribuit FPC „Cristemir” SRL în mod legal, iar retragerea dreptului de posesiune asupra terenului poate avea loc numai printr-o hotărâre irevocabilă a instanței de judecată.

Astfel, FPC „Cristemir” SRL, în modul stabilit de legislația în vigoare, i-a fost eliberat Certificatul de Urbanism pentru proiectare și tema de arhitectură, iar

ulterior a fost întocmit și planul topografic. Primăria mun. Chișinău a efectuat transmiterea lotului de pământ FPC „Cristemir” SRL, cu stabilirea hotarelor lui în natură. Atribuirea terenului în mod legal FPC „Cristemir” SRL, este confirmată și de materialele dosarului cadastral și planurile anexate. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2007, s-a stabilit că pentru valorificarea terenului atribuit în folosință, FPC „Cristemir” SRL a investit mai mult de 300 000 lei.

Reclamanta a mai invocat faptul că, Legea nr.981-XIV din 11 mai 2000 și Hotărârea Guvernului nr. 837 din 14 august 2000, privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 21 aprilie 2005, au fost declarate neconstituționale. Legea nr. 981-XIV din 11 mai 2000, a fost abrogată prin Legea nr. 252-XVI din 21 octombrie 2005, iar Hotărârea Guvernului nr. 837 din 14 august 2000 a fost abrogată la data de 03 octombrie 2005. Astfel și Decizia Consiliului mun. Chișinău nr.16/67 din 28 decembrie 2004 „Cu privire la delimitarea terenurilor proprietate publică și anexei nr. 1” a fost anulată ca ilegală la poziția nr.117, în partea transmiterii terenului cu suprafața de 0,12 ha, în gestiunea Școlii de meserii pentru surzi și hipoacuzici, repartizat la 01 aprilie 1999, FPC „Cristemir” SRL.

Reieșind din cele expuse, la eliberarea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 0100419299 din 29 august 2005, Agenția Relații Funciare și Cadastru a comis o greșală și a inclus suprafața de 0,12 ha ce aparține FPC „Cristemir” SRL în suprafața de 0,3497 ha, atribuită în folosință Școlii de meserii pentru surzi și hipoacuzici, fapt inadmisibil în lipsa unei hotărâri judecătorești irevocabile.

La 29 septembrie 2009, Consiliul mun. Chișinău a eliberat FPC „Cristemir” SRL certificatul de Urbanism nr. 828, iar la moment lucrările de proiectare se află la etapa de finisare. Totodată, potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile, suprafața terenului cu nr. cadastral 0100419299, transmis în folosință Școlii de meserii pentru surzi și hipoacuzici în baza Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 29 august 2005, constituie 0,2247 ha.

Prin urmare, în Registrul bunurilor imobile este indicată corect suprafața terenului transmisă în folosință Școlii de meserii pentru surzi și hipoacuzici, pe când în Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.0100419299 din 29 august 2005, suprafața este de 0,3497 ha, în aceasta fiind inclusă din greșală și suprafața terenului de 0,12 ha, ce aparține FPC „Cristemir” SRL și este format ca bun imobil separat, fiindu-i atribuit număr cadastral distinct - 0100419063.

Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 625 din 12 iulie 2010 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 351 din 23 martie 2005, s-au introdus în Hotărârea respectivă modificări, completând-o cu Anexa nr. 22¹², care prevedea Lista bunurilor imobile proprietate a statului, aflate în administrarea Ministerului Educației, conform situației la 01 ianuarie 2010. Astfel, la poziția nr. 139 a fost

menționat că Școala de meserii pentru surzi și hipoacuzici din mun. Chișinău deține în gestiune teren și spații aferente cu suprafața de 0,3497 ha. Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.17 din 06 ianuarie 2012, a fost modificată Anexa nr.22¹², care a menținut prevederile anterioare vis-a-vis de faptul că Școala de meserii pentru surzi și hipoacuzici din mun. Chișinău deține în gestiune teren și spații aferente cu suprafața de 0,3497 ha, respectiv la poziția nr. 133. Astfel, reclamanta consideră că, aceste hotărâri contravin prevederilor legale și urmează fi modificate.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2013, acțiunea înaintată de către FPC „Cristemir” SRL a fost admisă ca fiind întemeiată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 septembrie 2013, a fost casată hotărârea Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2013, cauza fiind trimisă spre rejudecare la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 25 ianuarie 2017, acțiunea înaintată de către FPC „Cristemir” SRL a fost admisă.

S-a obligat Agenția Relații Funciare și Cadastru să modifice Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de teren cu nr. 120 la 29 august 2005, prin substituirea cifrelor 0,3497 ha cu 0,2297 ha, conform subcapitolului I al Registrului bunurilor imobile pentru terenul cu nr. cadastral 0100419299.

S-a obligat Agenția Relații Funciare și Cadastru să modifice planul sectorului din Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de teren cu nr. 120 la 29 august 2005, prin aducerea în concordanță cu subcapitolul I al Registrului bunurilor imobile pentru terenul cu nr. cadastral 0100419299.

S-a anulat decizia registratorului I. Graur, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”, din 18 august 2014, privind stingerea Registrului bunului imobil cu nr.cadastral 0100.419.063.

S-a anulat Hotărârea Guvernului nr. 625 din 12 iulie 2010 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005, în partea ce ține de poziția nr. 139 a Anexei nr. 22¹².

S-a anulat Hotărârea Guvernului nr. 17 din 06 ianuarie 2012 cu privire la modificarea Anexei nr. 22¹² la Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005, în partea ce ține de poziția nr.139 a Anexei nr. 22¹².

S-a obligat Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”, de a înregistra bunul imobil - teren cu suprafața de 0,12 ha, cu numărul cadastral 0100419063 după FPC „Cristemir” SRL, cu drept de folosință.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017, au fost respinse cererile de apel declarate de Ministerul Educației al Republicii Moldova, Guvernul

Republicii Moldova, Agenția Relații Funciare și Cadastru, ÎS „Cadastru” fiind menținută hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 25 ianuarie 2017.

Pentru a decide astfel, prima instanță și instanța de apel au reținut hotărârile Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2003 și 30 martie 2007, prin prisma prevederilor art. 123 alin. (2) CPC.

De asemenea, instanțele au conchis că Agenția Relații Funciare și Cadastru la înregistrarea și eliberarea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, a mărit suprafața terenului cu nr. cadastral 0100419299 din 0,2247 (conform extrasului din registru f.d. 24-25) în 0,3497 ha, adică a inclus și suprafața de 0,12 ha adiacentă terenului, constituind o suprapunere de terenuri cu două numere cadastrale distincte, unul dintre care aparținea FPC „Cristemir” SRL. Astfel, decizia Primăriei mun. Chișinău nr.7/9-1 din 01 aprilie 1999 „Cu privire la repartizarea unui lot de pământ cu suprafața de 0,12 ha FPC „Cristemir” SRL, certificatul de urbanism nr. 828/09 din 29 septembrie 2009, eliberat în baza hotărârii instanței de contencios administrativ a Curții de Apel Chișinău nr. 3-338/07 din 30 martie 2007 - acordă FPC „Cristemir” SRL o speranță legitimă că ea va putea construi bunul imobil potrivit documentației de proiect pe terenul ce i s-a atribuit, iar atribuirea acestui teren în lipsa temeiului legal de către Agenția Relații Funciare și Cadastru beneficiarului - Școala de meserii pentru surzi și hipoacuzici, constituie o ingerință în dreptul de proprietate asupra investițiilor reclamantei FPC „Cristemir” SRL.

La 14 septembrie 2017, Guvernul Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu dispunerea scoaterii de pe rol a cererii de chemare în judecată în partea ce ține de anularea Hotărârii Guvernului nr.625 din 12 iulie 2010 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005, în partea ce ține de poziția nr. 139 a Anexei nr.22¹², și anularea Hotărârii Guvernului nr. 17 din 06 ianuarie 2012 cu privire la modificarea Anexei nr. 22¹² la Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005 în partea ce ține de poziția nr.139 a Anexei nr. 22¹², precum și pronunțarea unei noi hotărâri prin care în rest acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului, a indicat că prima instanță și instanța de apel au aplicat eronat normele de drept material, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar concluziile instanțelor sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Potrivit recurentului, reclamanta nu a respectat procedura prealabilă pentru soluționarea litigiului și nu a adresat o cerere prealabilă Guvernului Republicii Moldova. De asemenea, recurentul consideră că acțiunea este tardivă.

La 27 septembrie 2017, Agenția Relații Funciare și Cadastru a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală

a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca nefondată.

În motivarea recursului, a indicat că prima instanță și instanța de apel nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar concluziile instanțelor sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Consideră recurenta că acțiunile Agenției Relații Funciare și Cadastru sunt corecte și conforme legislației, iar pretențiile reclamantei nu sunt probate suficient.

La 06 octombrie 2017, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

În motivarea recursului, Ministerul a indicat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele anexate la materialele cauzei, fapt care a dus la formularea unei concluzii greșite privind locul de amplasare a terenului litigios și, prin urmare, la soluționarea greșită a cauzei. Mai mult, potrivit recurentului instanța de apel nu a ținut cont de faptul că unele circumstanțe ale cauzei au fost examinate în alte litigii și aveau autoritatea de lucru judecat.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

În conformitate cu art. 434 CPC, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei rezultă că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la data de 27 iulie 2017, fiind expediată participanților la proces la data de 23 august 2017 (f.d 88 vol. III), însă nu există dovezi privind recepționarea acesteia de către părți. Astfel, având în vedere faptul că recursurile declarate împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017 au fost depuse: la data de 14 septembrie 2017 de către Guvernul Republicii Moldova, la data de 27 septembrie 2017 de către Agenția Relații Funciare și Cadastru, iar la data de 06 octombrie 2017 de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, în conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, acestea se consideră declarate în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2018, recursurile declarate de Guvernul Republicii Moldova, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, au fost considerate admisibile.

Potrivit art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul

declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate de Guvernul Republicii Moldova, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să transmită pricina spre rejudecare în instanța de apel, în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Examinând materialele cauzei, Colegiul constată că este întemeiat argumentul Guvernului Republicii Moldova, formulat în cererea de recurs, referitor la faptul că instanțele inferioare nu s-au expus cu suficientă claritate în privința respectării procedurii prealabile de către reclamantă.

Astfel, potrivit cererii prealabile anexate la materialele cauzei, FPC „Cristemir” SRL a solicitat modificarea Hotărârii Guvernului nr.625 din 12 iulie 2010 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr.351 din 23 martie 2005, în partea ce ține de poziția nr.139 a Anexei nr.22¹², și a Hotărârii Guvernului nr. 17 din 06 ianuarie 2012 cu privire la modificarea Anexei nr. 22¹² la Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005 în partea ce ține de poziția nr.139 a Anexei nr. 22¹², prin substituirea suprafeței de 0,3497 ha cu suprafața de 0,2297 ha. Totodată, reieșind din cerințele formulate în cererea de chemare în judecată, reclamanta a solicitat anularea hotărârilor menționate, și nu modificarea lor. Din aceste considerente, instanțele inferioare urmau să se expună asupra respectării procedurii prealabile prin prisma formulării pretențiilor din cererea prealabilă și din acțiune, și nu doar să constate faptul dacă a fost sau nu înaintată cererea prealabilă de facto.

Mai mult, din dispozitivul hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 25 ianuarie 2017, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017, rezultă că a fost anulată Hotărârea Guvernului nr. 17 din 06 ianuarie 2012 cu privire la modificarea Anexei nr. 22¹² la Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005 în partea ce ține de poziția nr.139 a Anexei nr. 22¹², la această poziție fiind indicat un imobil care nu constituie obiect al prezentei acțiuni, și anume Căminul

nr. 1, situat în mun. Chișinău, str. Gheorghe Asachi nr. 71/1, cu suprafața de 510,0/4 mp.

Astfel, hotărârea este contradictorie din moment ce în motivarea acesteia este vorba de un lot de teren, iar în dispozitiv de o construcție. Din această perspectivă, instanța de recurs reține că, în cazul în care nu există o concordanță în conținutul actului judecătoresc pronunțat, dispozitivul cuprinzând o altă concluzie decât cea pe care o impun motivele și circumstanțele, această hotărâre se consideră nemotivată și are drept consecință nulitatea ei.

Or, în conformitate cu art. 239 Cod procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către instanța de fond.

Potrivit art. 373 alin.(5) Cod de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Cu referire la normele citate, Colegiul conchide că instanțele inferioare nu au elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, și anume: nu a fost stabilit cu certitudine dacă este vorba de o suprapunere a terenurilor, este vorba de un singur teren sau două, în situația în care din actele anexate la materialele cauzei rezultă că terenul atribuit de Primăria mun. Chișinău, prin Decizia nr.7/9-1 din 01 aprilie 1999 „Cu privire la repartizarea unui lot de pământ, Firmei de Producție și Comerț „Cristemir” SRL” a unui lot de pământ cu suprafața de 0,12 ha”, este situat în str. Pușkin, nefiind specificată adresa concretă prin identificarea unui număr, iar terenul atribuit Școlii de meserii pentru surzi și hipoacuzici este situat în str. Fantalului nr. 8. De asemenea, în actele de discreție ale instanțelor, contestate cu recurs, nu a fost făcută o analiză a consecutivității atribuirii terenurilor litigioase participanților la proces, a statutului terenurilor la momentul atribuirii acestora, precum și a dreptului administrației publice locale de a dispune de acest bun imobil. Suplimentar, prima instanță și instanța de apel urmau să elucideze din ce cauză FPC „Cristemir” SRL nu a înregistrat bunul care i-a fost repartizat și să se expună asupra obiectului probațiunii, considerat de către apelanți ca fiind determinat incorect de către prima instanță.

Reieșind din cele expuse, instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare. Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor

Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Mai mult, Curtea de Apel Chișinău a menținut hotărârea primei instanțe, prin care a au fost anulate mai multe acte administrative, însă din actele de discreție ale instanțelor inferioare nu este clar care este temeiul anulării actelor administrative contestate. Or, potrivit art. 26 al Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;
- c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

Reieșind din prevederile normei citate, prima instanță și instanța de apel urmau să facă trimitere la temeiul legal pe care s-au bazat la luarea deciziei de a anula actele administrative, ceea ce a fost omis de către instanțele inferioare.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale pricinii.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Guvernul Republicii Moldova, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de FPC „Cristemir” SRL către Agenția Relații Funciare și Cadastru, ÎS „Cadastru”, Guvernul Republicii Moldova, intervenienți accesorii Școala profesională nr. 11, Ministerul Educației al Republicii Moldova privind modificarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și anularea actelor administrative, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Valeriu Doagă,

Judecători

Ion Druță,

Tamara Chișca-Doneva,

Nina Vascan,

Svetlana Filincova